

Procuratura Republicii Moldova

Republica Moldova, MD-2005, mun. Chișinău, str. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73,
tel. (+373) 22-828-373, (+373) 22-828-375, e-mail: proc-gen@procuratura.md

17.05.2019 nr.26-1d/19-194,195
la nr.156/MJ/2019

Ministerul Justiției

Copie: Cancelaria de Stat

Procuratura Generală a examinat *proiectul de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008*, remis pentru avizare.

Avînd în vedere că proiectul de lege a fost elaborat în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr.28 din 22.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi de la articolul 78¹ din Codul contravențional și a Hotărârii nr.32 din 29.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 445 și 461 din Codul contravențional (*nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție*), la elaborarea acestuia nu au fost luate în considerație integral constatările Curții Constituționale, iar unele aspecte importante au fost omise.

Astfel, întru îmbunătățirea proiectului de lege menționat, înaintăm unele propuneri, inclusiv sub aspect redacțional, după cum urmează:

1. La articolul 37 alineatul (3) din proiect, întru respectarea principiului clarității normei, propunem a substitui textul „,cu excepția persoanelor sancționate contravențional conform art.78¹.” cu textul „,cu excepția persoanelor care au comis contravenții conform art.78¹.”, întrucît sancțiunea munca neremunerată în folosul comunității urmează a fi aplicată persoanei care încă nu a fost sancționată contravențional.

Ca alternativă propunem și o altă variantă:

Completarea articolului 37 cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul comiterii contravenției prevăzute de art.78¹, la aplicarea sancțiunii sub formă de munca neremunerată în folosul comunității, acordul contravenientului nu este necesar.”

2. Completarea articolului 38 alineatul (6) din proiect cu textul „sau dacă aceasta ar amenința sau ar pune în pericol real sănătatea contravenientului”, nu se susține, și urmează a fi exclusă, întrucît această completare este ambiguă, de vreme ce nu este clar dacă aceasta se referă la toate categoriile de persoane enumerate în acest alineat, sau numai la persoanele cu dizabilități severe și accentuate. Or, în cazul în care autorul se referă numai la persoanele cu dizabilități severe și accentuate, considerăm completarea incorectă. De aceea, proiectul contravențional nu poate fi aplicat în

Digitally signed by Gheorghe Jurj
Date: 2019.05.17 09:08:19 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

privința la nici o persoană (nu numai la cele prevăzute de art.38 alin.(6)), dacă aceasta ar amenința sau ar pune în pericol real sănătatea contravenientului.

Mai mult, în pct.61 din Hotărârea Curții Constituționale nr.28 din 22.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi de la articolul 78¹ din Codul contravențional, Curtea a reținut, că starea sănătății făptuitorului poate reprezenta un impediment pentru aplicarea arestului contravențional pentru comiterea faptelor de violență în familie. În acest sens, *arestul contravențional nu trebuie aplicat în privința persoanei care a împlinit vârsta generală de pensionare dacă există motive justificate ce țin de starea sa de sănătate.*"

Respectiv, din considerentele expuse, propunem completarea articolul 38 cu alineat nou (7) cu următorul cuprins:

„(7) Cu titlu de excepție, pentru comiterea contravenției prevăzute de articolul 78¹, arestul contravențional poate fi aplicat persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare, doar dacă nu există motive justificate ce țin de starea lor de sănătate.”

3. De asemenea excluderea pentru toate contravențiile din articolul 38 alineatul (6) a cuvintelor *„și nici persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare.”*, nu se susține, deoarece aceasta este contrar considerentelor expuse la pct.77 din Hotărârea Curții Constituționale nr.28 din 22.11.2018, potrivit căreia Curtea a statuat „ 77. ... stabilind anumite excepții de la prevederile articolelor 37 alin. (3) și 38 alin. (6) din Codul contravențional în contextul contravenției prevăzute de articolul 78¹, Curtea a menținut necesitatea solicitării acordului persoanei pentru aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității, precum și interdicția aplicării arestului contravențional în privința persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare în contextul celorlalte contravenții.... ”.

În acest sens a se vedea și pct.64. din Hotărârea menționată, potrivit căruia „Curtea notează că necesitatea solicitării acordului persoanei pentru aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității, precum și interdicția aplicării arestului contravențional în privința persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare rămân valabile în contextul celorlalte contravenții.”

Subsidiar, menționăm și Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 10 octombrie 2013 privind interpretarea articolului 140 din Constituție, în care Curtea a menționat: „41. [...] respectarea efectului general obligatoriu al hotărârilor Curții Constituționale nu înseamnă doar a da eficiență dispozitivului acestora, ci și, în egală măsură, considerentelor, respectiv interpretării date de Curtea Constituțională textelor Constituției, or, hotărârea este un întreg, o unitate a considerentelor și dispozitivului.[...]”

Curtea subliniază că respectarea hotărârilor Curții Constituționale este o condiție necesară și esențială pentru buna funcționare a autorităților publice ale statului și pentru afirmarea statului de drept.

4. Totodată, proiectul de lege este lacunar și în parte ce tine de constatările Curții expuse în pct.63 al Hotărârii menționate, potrivit cărora „Curtea reține că

soluția stabilită la §§ 59-62 din prezenta hotărâre este temporară, fapt care presupune că Parlamentul trebuie să intervină cu o soluție legislativă adecvată. Cu privire la procedura prin care poate fi constatat acordul persoanei de a executa munca neremunerată în folosul comunității, poate fi evaluată starea de sănătate a persoanei pentru a fi aplicat arestul contravențional și prin care se poate verifica dacă victima violenței în familie ar fi afectată în mod indirect prin aplicarea amenzii, reglementarea acesteia ține de competența legislatorului.

Respectiv, astfel de prevederi în proiectul de lege, nu se regăsesc.

5. Totodată, proiectul de lege nu soluționează nici vidul legislativ în materie de sancționare, în cazul în care munca neremunerată în folosul comunității aplicată fără acordul persoanei nu este executată de către făptuitor și această sancțiune nu poate fi înlocuită cu arestul contravențional din motive care țin de starea sa de sănătate.

Prin urmare, acest vid se manifestă prin imposibilitatea instanțelor de judecată de a sancționa violența în familie și evident, conduce la încălcarea obligațiilor procedurale ale autorităților statale din perspectiva articolului 24 alin. (2) din Constituție și a articolului 3 din Convenție, referitoare la funcționarea efectivă a sistemului de sancționare a tuturor formelor de violență în familie.

Cu referire la acest aspect, Curtea a statuat, în pct.37, că „...legislatorul nu a prevăzut sancțiunea amenzii ca alternativă, deoarece aceasta poate afecta în mod indirect victima agresiunii (a se vedea Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, Istanbul, 11 mai 2011, articolul 48 § 2; Raportul explicativ al Convenției citate, §253).”

Totodată, întru soluționarea acestui vid legislativ Curtea la pct.62 a concluzionat, că „62. Cu titlu de excepție, în cazul în care munca neremunerată în folosul comunității aplicată fără acordul persoanei nu este executată de către făptuitor și această sancțiune nu poate fi înlocuită cu arestul contravențional din motive care țin de starea sa de sănătate, instanțele de judecată pot recurge la aplicarea amenzii ca sancțiune contravențională doar dacă prin plata acesteia de către făptuitor nu se va afecta în mod indirect victima contravenției. De altfel, Curtea observă că posibilitatea condiționată de a aplica amenda în cazurile de violență în familie este prevăzută și de Raportul explicativ al Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, care prevede la § 253 că articolul 48 § 2 din Convenția în discuție obligă părțile să asigure faptul că orice amendă pe care un făptuitor este obligat să o plătească nu va crea dificultăți financiare în mod indirect pentru victimă. Prin urmare, amenda îi poate fi aplicată făptuitorului pentru comiterea violenței în familie doar dacă se respectă următoarea ordine consecutivă: (i) nu este executată munca neremunerată în folosul comunității aplicată fără acordul persoanei; (ii) nu poate fi aplicat arestul contravențional din motive ce țin de starea de sănătate, în cazul persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare, și (iii) amenda nu va afecta în mod indirect victima.”

Asa dar, în proiectul de lege este necesar a prevedea cu titlul de excepție și posibilitatea aplicării de către instanțele de judecată a sancțiunii sub formă de amendă

ca sancțiune contravențională pentru comiterea contravenției prevăzute de articolul 78¹ din Codul contravențional, respectînd constatările Curții.

Luînd în considerație ele expuse *supra*, propunem a modifica și sancțiunea art. 78¹. *Violența în familie* din Codul contravențional.

Totodată, pe cale de consecință, propunem și modificarea și art.34. *Amenda* din Codul contravențional, după cum urmează:

Alineatul (2) se completează la final cu textul:

„Cu titlu de excepție, amenda se poate aplica persoanelor fizice pentru comiterea contravenției prevăzute de articolul 78¹, doar dacă se respectă următoarea ordine consecutivă:

(a) nu este executată munca neremunerată în folosul comunității aplicată fără acordul persoanei;

(b) nu poate fi aplicat arestul contravențional din motive ce țin de starea de sănătate, în cazul persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare;

(c) amenda nu va afecta în mod indirect victima.

6. Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.32 din 29.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 445 și 461 din Codul contravențional (*nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție*), articolul 445 și textul „și 445” din articolul 461 din Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008 *au fost declarate neconstituționale, iar potrivit pct.3 „Până la modificarea legii contravenționale de către Parlament, instanțele de judecată trebuie să constate, în fiecare caz particular, dacă lipsa unei mențiuni în procesul-verbal nu poate fi înlăturată decât prin anularea procesului-verbal de constatare a contravenției sau dacă aceasta poate fi acoperită (confirmată) de către instanța de judecată.”*

Astfel, deși Hotărârea Curții Constituționale menționate se referă la declararea neconstituționalității textului „și 445” din art. 461 avînd la bază redacția anterioară a art. 445 de pînă la modificare, considerăm că articolul 445 urma să fie revizuit, întrucît unele mențiuni prevăzute la art.445, care duc la nulitate absolută, pot fi acoperite (confirmate) de către instanța de judecată în procesul examinării cauzei contravenționale, fără a afecta în mod esențial fondul cauzei. (*spre exemplu*, seria și numărul actului de identitate și numărul de identificare personal (IDNP), fiind suficient doar una din aceste mențiuni).

În acest sens Curtea menționează în pct.37 și 38 din Hotărârea precitată, că modul în care sunt redate aceste prevederi legale, precum și interpretarea dată de către instanțele de judecată, conduc la ideea că acestea sancționează procesul-verbal cu privire la contravenție cu nulitate absolută, care poate fi constatată din oficiu, în cazul în care acesta nu conține cel puțin una dintre mențiunile reglementate la articolul 443 din Cod. Or, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act administrativ, care emană de la o autoritate publică, dotată cu competența de a constata și de a sancționa faptele contravenționale, se bucură de prezumțiile de legalitate, de autenticitate și de veridicitate și este executoriu. (*A se vedea și constatările Curții din pct.41-44 la acest aspect.*)

7. Totodată, în dispoziția art.461 din Codul contravențional, propunem a substitui sintagma „la art.441 și 445” cu sintagma „la art.441 sau 445”, deoarece art. 441 din Codul contravențional conține mai multe temeiuri de încetare a procesului contravențional, iar pentru încetarea procesului contravențional nu este necesară întrunirea cumulativă și a condițiilor prevăzute și la art. 445 din Codul contravențional.

Adjuctul Procurorului General

Iurii GARABA

Ex. Elena Neaga
Tel.069999615

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

**mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009, tel. (+ 373 22)
22 15 47, tel./fax: (+ 373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md**

**Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street, Republic
Moldova, MD-2009, tel. (+373 22) 22 15 47, te
fax: (+373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md**

**22 aprilie 2019 nr. 7-2252/19
la numărul unic 156/MJ/2019**

Ministerul Justiției al Republicii Moldova

**Curtea Supremă de Justiție avizează favorabil proiectul de lege privind
modificarea art. 30, 37, 38 și 461 din Codul contravențional al Republicii Moldova
nr. 218/2008.**

Ion DRUȚĂ

Președintele Curții Supreme de Justiție

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova

MD 2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 75 tel. (373-22) 255-830, fax. (373-22) 255-236 email: mai@mai.gov.md
www.mai.gov.md c/d 210105010370133, Ministerul Finanțelor, Trezoreria de Stat IDNO 1006601000130

Nr. 37/1089 din „08” mai 2019

La nr. 18-23-2350 din „18” aprilie 2019

Ministerul Justiției
Cancelaria de Stat

Ministerul Afacerilor Interne a examinat proiectul de modificare al Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 (număr unic 156/MJ/2019) și în temeiul art. 33 alin. (1) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar de stat

Digitally signed by Purice Dorin
Date: 2019.05.14 11:10:32 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dorin PURICE

ex.: Denis Covali
tel.: (022) 255-846
e-mail: denis.covali@mai.gov.md

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 729 907, +373 22 268 818; Fax. +373 22 738 781; e-mail: secretariat@msmps.gov.md
www.msmps.gov.md

24 mai 2019 nr. 20/2836

La Nr. 18-23-2350
din 18.04.2019

MINISTERUL JUSTIȚIEI

copie:
CANCELARIA DE STAT

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul hotărârii de Guvern „Cu privire la aprobarea proiectului de Lege privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova” (număr unic nr. 156/MJ/2019), remis spre examinare și avizare, și, în limitele competenței funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri suplimentare.

Digitally signed by Gîlca Boris
Date: 2019.05.24 17:07:55 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

SECRETAR GENERAL DE STAT

Boris GÎLCA

Ex.: Andrei Ștef
022 26 88 17 ; 066 78 79 79;
e-mail: andrei.stef@msmps.gov.md

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2 2536 din 26.04.2019
La nr. 156/MJ/2019 din 18 aprilie 2019

Ministerul Justiției

Copie: Cancelaria de Stat

Prin prezenta, cu referire la proiectul de lege privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 (număr unic 156/MJ/2019), comunicăm următoarele.

Proiectul nu conține avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare și sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că redacția proiectului poate suferi ulterior modificări și completări.

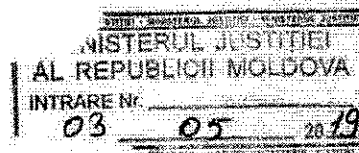
În vederea excluderii neconcordanțelor între constatările expertizei anticorupție și prevederile proiectului definitivat, comunicăm că expertiza suscitată se va efectua conform Legii integrității nr.82/2017. Potrivit art.28 alin.(4) din Legea menționată „Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin.(2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se consideră definitive înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori – după înregistrarea proiectelor în Parlament.”.

Reieșind din cele expuse, solicităm respectuos, autorului, să prezinte repetat Centrului Național Anticorupție, proiectul definitivat pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Director adjunct

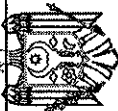
Lidia CHIREOGLO

Ex.: C.Diacenco
Tel.: 022/ 257-421

SINTEZA
observațiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului
Legii privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008

Nr.	Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul observației/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1.	Procuratura Republicii Moldova	<p>1. La articolul 37 alineatul (3) din proiect, întru respectarea principiului clarității normei, propunem a substitui textul „, cu excepția persoanelor sancționate contravențional conform art.78' „ cu textul „, cu excepția persoanelor care au comis contravenții conform art.78' „, întrucât sancțiunea muncii neremunerată în folosul comunității urmează a fi aplicată persoanei care încă nu a fost sancționată contravențional.</p> <p>Ca alternativă propunem și o altă variantă: Completarea articolului 37 cu alineatul (3') cu următorul cuprins: „(3') În cazul comiterii contravenției prevăzute de art.78', la aplicarea sancțiunii sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, acordul contravenientului nu este necesar.”</p> <p>2. Completarea articolului 38 alineatul (6) din proiect cu textul „sau dacă aceasta ar amenința sau ar pune în pericol real sănătatea contravenientului”, nu se susține, și urmează a fi exclusă, întrucât această completare este ambiguă, de vreme ce nu este clar dacă aceasta se referă la toate categoriile de persoane enumerate în acest alineat, sau numai la persoanele cu dizabilități severe și accentuate. Or, în cazul în care autorul se referă numai la persoanele cu dizabilități severe și accentuate, considerăm completarea nejustificată deoarece arestul contravențional nu poate fi aplicat în privința la nici o persoană (nu numai la cele prevăzute de art.38 alin.(6)), dacă aceasta ar amenința sau ar pune în pericol real sănătatea contravenientului.</p> <p>Mai mult, în pct. 61 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 22.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi de la articolul 78' din Codul contravențional, Curtea a reținut, că starea sănătății faptuitorului poate reprezenta un impediment pentru aplicarea arestului contravențional pentru comiterea faptelor de violență în familie. În acest sens, arestul contravențional nu trebuie aplicat în privința persoanei care a</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>1. Art. 37 alin. (3) va avea următorul cuprins: „(3) Munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea sancțiune, cu excepția contravenției prevăzute la articolul 78', pentru care acordul persoanei nu este necesar.</p> <p>Completarea art. 37 cu un nou alineat nu se justifică, întrucât excepția referitoare la aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității a fost inclusă în alin. (3).</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>2. Art. 38 alin. (6) va avea următorul cuprins: „(6) Arestul contravențional nu poate fi aplicat dacă acesta ar amenința sau ar pune în pericol real sănătatea ori integritatea corporală a contravenientului, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, militarilor în termen, militarilor și angajaților cu statut special ai Ministerului Afacerilor Interne, angajați în bază de contract, minorilor, femeilor gravide, femeilor care au copii cu vârsta de până la 8 ani, persoanei care este unicul întreținător al copilului cu vârsta de până la 16 ani și nici persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare. Pentru săvârșirea contravenției prevăzute la articolul 78' poate fi aplicat arestul contravențional persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare, cu condiția că nu există impedimente justificate legate de starea lor de sănătate.</p>

Digitally signed by Stanate Olesia
Date: 2019.07.19 17:27:31 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

		<p>împlinit vârsta generală de pensionare dacă există motive justificate ce țin de starea sa de sănătate.</p> <p>Respectiv, din considerentele expuse, propunem completarea articolul 38 cu alineat nou (7) cu următorul cuprins:</p> <p><i>„(7) Cu titlu de excepție, pentru comiterea contravenției prevăzute de articolul 78¹, arestul contravențional poate fi aplicat persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare, doar dacă nu există motive justificate ce țin de starea lor de sănătate.”</i></p> <p>De asemenea excluderea pentru toate contravențiile din articolul 38 alineatul (6) a cuvintelor <i>„și nici persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare.”</i>, nu se susține, deoarece aceasta este contrar considerentelor expuse la pct.77 din Hotărârea Curții Constituționale nr.28 din 22.11.2018, potrivit căreia Curtea a statuat <i>„ 77. ... stabilind anumite excepții de la prevederile articolelor 37 alin. (3) și 38 alin. (6) din Codul contravențional în contextul contravenției prevăzute de articolul 78¹, Curtea a menținut necesitatea solicitării acordului persoanei pentru aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității, precum și interdicția aplicării arestului contravențional în privința persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare în contextul celorlalte contravenții....”</i>.</p> <p>În acest sens a se vedea și pct.64. din Hotărârea menționată, potrivit căruia „Curtea notează că necesitatea solicitării acordului persoanei pentru aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității, precum și interdicția aplicării arestului contravențional în privința persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare <i>rămân valabile în contextul celorlalte contravenții.</i>”</p> <p>Subsidiar, menționăm și Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 10 octombrie 2013 privind interpretarea articolului 140 din Constituție, în care Curtea a menționat: „41. [...] respectarea efectului general obligatoriu al hotărârilor Curții Constituționale nu înseamnă doar a da eficiență dispozitivului acestora, ci și, în egală măsură, considerentelor, respectiv interpretării date de Curtea Constituțională textelor Constituției, or, hotărârea este un întreg, o unitate a considerentelor și dispozitivului.[...]”</p> <p>Curtea subliniază că respectarea hotărârilor Curții Constituționale este o condiție necesară și esențială pentru buna funcționare a autorităților publice ale statului și pentru afirmarea statului de drept.</p>	<p>Completarea art. 38 alin. (6) cu excepția care privește aplicarea arestului contravențional intrucât sancțiunea arestului nu poate fi aplicată dacă acesta ar amenința sau ar pune în pericol real sănătatea ori integritatea corporală a contravenientului, se referă la alte categorii de persoane decât cele care sunt deja enumerate. Arestul contravențional poate fi aplicat persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare, în cazul comiterii contravenției prevăzute la art. 78¹, doar dacă nu există motive justificate ce țin de starea lor de sănătate.</p>
--	--	--	---

	<p>3. Totodată, proiectul de lege este lacunar și în parte ce tine de constatățile Curții expuse în pct.63 al Hotărârii menționate, potrivit căreia „Curtea reține că soluția stabilită la §§ 59-62 din prezenta hotărâre este temporară, fapt care presupune că Parlamentul trebuie să intervină cu o soluție legislativă adecvată. Cu privire la procedura prin care poate fi constatat acordul persoanei de a executa munca neremunerată în folosul comunității, poate fi evaluată starea de sănătate a persoanei pentru a fi aplicat arestul contravențional și prin care se poate verifica dacă victima violenței în familie ar fi afectată în mod indirect prin aplicarea amenzii, reglementarea acesteia ține de competența legislatorului. Respectiv, astfel de prevederi în proiectul de lege, nu se regăsesc.</p> <p>4. Totodată, proiectul de lege nu soluționează nici vidul legislativ în materie de sancționare, în cazul în care munca neremunerată în folosul comunității aplicată fără acordul persoanei nu este executată de către făptuitor și această sancțiune nu poate fi înlocuită cu arestul contravențional din motive care țin de starea sa de sănătate. Prin urmare, acest vid se manifestă prin imposibilitatea instanțelor de judecată de a sancționa violența în familie și evident, conduce la încălcarea obligațiilor procedurale ale autorităților statale din perspectiva articolului 24 alin. (2) din Constituție și a articolului 3 din Convenție, referitoare la funcționarea efectivă a sistemului de sancționare a tuturor formelor de violență în familie.</p> <p>Cu referire la acest aspect, Curtea a statuat, în pct.37, că „....legislatorul nu a prevăzut sancțiunea amenzii ca alternativă, deoarece aceasta poate afecta în mod indirect victima agresiunii (a se vedea Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, Istanbul, 11 mai 2011, articolul 48 § 2; Raportul explicativ al Convenției citate, §253)”. Totodată, întru soluționarea acestui vid legislativ Curtea la pct.62 a concluzionat, că „62. Cu titlu de excepție, în cazul în care munca neremunerată în folosul comunității aplicată fără acordul persoanei nu este executată de către făptuitor și această sancțiune nu poate fi înlocuită cu arestul contravențional din motive care țin de starea sa de sănătate, instanțele de _judecată pot recurge la aplicarea amenzii ca sancțiune contravențională doar dacă prin plata acesteia de către făptuitor nu se va afecta în mod indirect victima contravenției. De altfel, Curtea observă că posibilitatea condiționată de a aplica amenda în cazurile de violență în familie</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>3. Prevederile Codului contravențional sunt suficiente pentru a stabili prezența acordului persoanei de a executa munca neremunerată în folosul comunității. Totodată, dispozițiile actuale ale art. 37 alin. (3) care stabilesc că, munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea sancțiune, nu vor fi aplicabile în cazul excepției cu care a fost completat alin. (3).</p>
	<p>Nu se acceptă</p> <p>4. În hotărârea sa Curtea Constituțională a menționat despre faptul că în lipsa unui acord de a executa munca neremunerată în folosul comunității, autoritățile nu pot aplica alte sancțiuni suficiente de disuasive. (potrivit sancțiunii de la art. 78¹). Constatările Curții constituționale se încadrează în circumstanțele reglementărilor actuale, de până la modificările propuse în proiect.</p> <p>De asemenea, potrivit art. 48 alin. (2) din Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice din 11 mai 2011, sancțiunea amenzii ca alternativă nu poate fi aplicată, deoarece aceasta poate afecta în mod indirect victima agresiunii.</p> <p>Aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității pentru comiterea contravenției de la art. 78¹ fără a fi necesar acordul contravenientului, precum și sancțiunea arestului contravențional ca alternativă este suficient de disuasivă și permite sancționarea eficientă a făptuitorului.</p> <p>Totodată, Curtea a reținut că soluția stabilită la § 59-62 din hotărâre este temporară, fapt care presupune că Parlamentul trebuie să intervină cu o soluție legislativă adecvată (a se vedea §63 din hotărâre).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>4. În hotărârea sa Curtea Constituțională a menționat despre faptul că în lipsa unui acord de a executa munca neremunerată în folosul comunității, autoritățile nu pot aplica alte sancțiuni suficiente de disuasive. (potrivit sancțiunii de la art. 78¹). Constatările Curții constituționale se încadrează în circumstanțele reglementărilor actuale, de până la modificările propuse în proiect.</p> <p>De asemenea, potrivit art. 48 alin. (2) din Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice din 11 mai 2011, sancțiunea amenzii ca alternativă nu poate fi aplicată, deoarece aceasta poate afecta în mod indirect victima agresiunii.</p> <p>Aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității pentru comiterea contravenției de la art. 78¹ fără a fi necesar acordul contravenientului, precum și sancțiunea arestului contravențional ca alternativă este suficient de disuasivă și permite sancționarea eficientă a făptuitorului.</p> <p>Totodată, Curtea a reținut că soluția stabilită la § 59-62 din hotărâre este temporară, fapt care presupune că Parlamentul trebuie să intervină cu o soluție legislativă adecvată (a se vedea §63 din hotărâre).</p>

	<p>este prevăzută și de Raportul explicativ al Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, care prevede la § 253 că articolul 48 § 2 din Convenția în discuție obligă părțile să asigure faptul că orice amendă pe care un făptuitor este obligat să o plătească nu va crea dificultăți financiare în mod indirect pentru victimă. Prin urmare, amenda îi poate fi aplicată făptuitorului pentru comiterea violenței în familie doar dacă se respectă următoarea ordine consecutivă: (i) nu este executată munca neremunerată în folosul comunității aplicată fără acordul persoanei; (ii) nu poate fi aplicat arestul contravențional din motive ce țin de starea de sănătate, în cazul persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare, și (iii) amenda nu va afecta în mod indirect victima."</p> <p>Așadar, în proiectul de lege este necesar a prevedea cu titlul de excepție și posibilitatea aplicării de către instanțele de judecată a sancțiunii sub formă de amendă ca sancțiune contravențională pentru comiterea contravenției prevăzute de articolul 78¹ din Codul contravențional, respectând constatările Curții.</p> <p>Luând în considerație ele expuse supra, propunem a modifica și sancțiunea art. 78¹. <i>Violența în familie</i> din Codul contravențional. Totodată, pe cale de consecință, propunem și modificarea și art.34. <i>Amenda</i> din Codul contravențional, după cum urmează:</p> <p>Alineatul (2) se completează la final cu textul:</p> <p>„Cu titlu de excepție, amenda se poate aplica persoanelor fizice pentru comiterea contravenției prevăzute de articolul 78¹, doar dacă se respectă următoarea ordine consecutivă:</p> <p>(a) nu este executată munca neremunerată în folosul comunității aplicată fără acordul persoanei;</p> <p>(b) nu poate fi aplicat arestul contravențional din motive ce țin de starea de sănătate, în cazul persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare;</p> <p>(c) amenda nu va afecta în mod indirect victima.</p>	
	<p>5. Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.32 din 29.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 445 și 461 din Codul contravențional (<i>nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție</i>), articolul 445 și textul „și 445” din articolul 461 din Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008 au fost declarate neconstituționale, iar potrivit pct.3 „Până la modificarea legii contravenționale de către Parlament,</p>	<p>Se acceptă</p> <p>5. Art. 461 din Codul contravențional va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 461. Încetarea procesului contravențional în ședință de judecată în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute la</p>

		<p>instanțele de judecată trebuie să constate, în fiecare caz particular, dacă lipsa unei mențiuni în procesul-verbal nu poate fi înlăturată decât prin anularea procesului-verbal de constatare a contravenției sau dacă aceasta poate fi acoperită (confirmată) de către instanța de judecată.</p> <p>Astfel, deși Hotărârea Curții Constituționale menționate se referă la declararea neconstituționalității textului „și 445” din art. 461 având la bază redacția anterioară a art. 445 de până la modificare, considerăm că articolul 445 urma să fie revizuit, întrucât unele mențiuni prevăzute la art.445, care duc la nulitate absolută, pot fi acoperite (confirmate) de către instanța de judecată în procesul examinării cauzei contravenționale, fără a afecta în mod esențial fondul cauzei. <i>(spre exemplu, seria și numărul actului de identitate și numărul de identificare personal (IDNP), fiind suficient doar una din aceste mențiuni).</i></p> <p>În acest sens Curtea menționează în pct.37 și 38 din Hotărârea precitată, că modul în care sunt redactate aceste prevederi legale, precum și interpretarea dată de către instanțele de judecată, conduc la ideea că acestea sancționează procesul-verbal cu privire la contravenție cu nulitatea absolută, care poate fi constatată din oficiu, în cazul în care acesta nu conține cel puțin una dintre mențiunile reglementate la articolul 443 din Cod. Or, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act administrativ, care emană de la o autoritate publică, dotată cu competența de a constata și de a sancționa faptele contravenționale, se bucură de prezumțiile de legalitate, de autenticitate și de veridicitate și este executiv. <i>(A se vedea și constatările Curții din pct.41-44 la acest aspect.)</i></p> <p>Totodată, în dispoziția art. 461 din Codul contravențional, propunem a substitui sintagma „la art.441 și 445”cu sintagma „la art.441 sau 445”, deoarece art. 441 din Codul contravențional conține mai multe temeuri de încetare a procesului contravențional, iar pentru încetarea procesului contravențional nu este necesară întrunirea cumulativă și a condițiilor prevăzute și la art. 445 din Codul contravențional.</p>	<p>articolul 441 sau 445, instanța încetează procesul contravențional, numai în cazul în care lipsa unei mențiuni în procesul-verbal afectează în mod esențial fondul cauzei și dacă aceasta nu poate fi acoperită (confirmată) de către instanța de judecată.</p>
2.	Ministerul Afacerilor Interne	Lipsă de observații și propuneri	

3.	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	Lipsă de observații și propuneri	
4.	Curtea Supremă de Justiție	Lipsă de observații și propuneri	

Ministru

Olesea STAMATE

Tabel comparativ
la proiectul Legii privind modificarea Codului contravențional
al Republicii Moldova nr. 218/2008

Nr.	Prevederea actuală	Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008	Modificarea propusă	Prevederea după modificare
1.	Articolul 30. Prescripția răspunderii contravenționale (3) Termenul special de prescripție pentru contravențiile prevăzute la art.155 ¹ și art. 179 este de 18 luni.	La articolul 30 alineatul (3), textul „art. 155 ¹ și art. 179” se substituie cu textul „articolele 78 ¹ , 155 ¹ și 179”.		Articolul 30. Prescripția răspunderii contravenționale (3) Termenul special de prescripție pentru contravențiile prevăzute la <i>articolele 78¹, 155¹ și 179</i> este de 18 luni.
2.	Articolul 37. Munca neremunerată în folosul comunității (3) Munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea sancțiune.	La articolul 37 alineatul (3) se completează cu cuvintele „ , cu excepția contravenției prevăzute la articolul 78 ¹ , pentru care acordul persoanei nu este necesar.”.		Articolul 37. Munca neremunerată în folosul comunității (3) Munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea sancțiune, cu excepția contravenției prevăzute la articolul 78 ¹ , pentru care acordul persoanei nu este necesar
3.	Articolul 38. Arestul contravențional (6) Arestul contravențional nu poate fi aplicat persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, militarilor în termen, militarilor și angajaților cu statut special ai Ministerului Afacerilor Interne, femeilor angajați în bază de contract, minorilor, femeilor gravide, femeilor care au copii cu vârsta de până la 8 ani, persoanei care este unicul întreținător al copilului cu vârsta de până la 16 ani și nici persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare.	La articolul 38 alineatul (6): după cuvîntul „aplicat” se completează cu cuvintele „dacă acesta ar amenința sau ar pune în pericol real sănătatea ori integritatea corporală a contravenientului,”; se completează cu propoziția „Pentru săvîrșirea contravenției prevăzute la articolul 78 ¹ poate fi aplicat arestul contravențional persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare, cu condiția că nu există impedimente justificate legate de starea lor de sănătate.”.		Articolul 38. Arestul contravențional (6) Arestul contravențional nu poate fi aplicat <i>dacă acesta ar amenința sau ar pune în pericol real sănătatea ori integritatea corporală a contravenientului</i> , persoanei cu dizabilități severe și accentuate, militarilor în termen, militarilor și angajaților cu statut special ai Ministerului Afacerilor Interne, angajați în bază de contract, minorilor, femeilor gravide, femeilor care au copii cu vârsta de pînă la 8 ani, persoanei care este unicul întreținător al copilului cu vârsta de pînă la 16 ani și nici persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare. <i>Pentru săvîrșirea contravenției prevăzute la articolul 78¹ poate fi aplicat arestul contravențional persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare, cu împlinit vârsta generală de</i>

4.	<p>Articolul 461. Încetarea procesului contravențional în ședință de judecată</p> <p>În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.441 și 445, instanța încetează procesul contravențional.</p>	<p>Articolul 461 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 461. Încetarea procesului contravențional în ședință de judecată</p> <p>În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute la articolul 441 sau 445, instanța încetează procesul contravențional, numai în cazul în care lipsa unei mențiuni în procesul-verbal cu privire la contravenție afectează în mod esențial fondul cauzei și dacă aceasta nu poate fi acoperită (confirmată) de către instanța de judecată.”.</p>	<p>Articolul 461. Încetarea procesului contravențional în ședință de judecată</p> <p>În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute la articolul 441 sau 445, instanța încetează procesul contravențional, numai în cazul în care lipsa unei mențiuni în procesul-verbal cu privire la contravenție afectează în mod esențial fondul cauzei și dacă aceasta nu poate fi acoperită (confirmată) de către instanța de judecată.</p>
----	--	---	--

Ministru

Olesea STAMATE